

PROTOKOLS

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā

Nr. 2.2-7e/4/2022

Sanāksme zemes sektora un lauksaimniecības (arī mežsaimniecības) tematiskajā grupā, kurā pārrunās jautājumus, kas skar aramzemi un ganības (cropland, grassland).

2022.gada 22.marts

Sanāksmes sākums plkst.13.00.

Sanāksme beidzas plkst.15.30.

Sanāksmi atklāj un vada

Dace Arāja, Zemkopības ministrijas (ZM) valsts sekretāra vietniece,

Sanāksmi protokolē

Dace Guste, ZM Lauksaimniecības departamenta Lauksaimniecības ilgtspējīgas attīstības nodaļas vecākā referente

Sanāksmē piedalās:

Nr.p.k.	Vārds, uzvārds	Pārstāvētā iestāde
1.	Dace Arāja	Zemkopības ministrija
2.	Kristīne Sirmā	Zemkopības ministrija
3.	Einārs Mednis	Zemkopības ministrija
4.	Elīna Lāce	Zemkopības ministrija
5.	Dace Guste	Zemkopības ministrija
6.	Ilga Līdaka	Zemkopības ministrija
7.	Gints Lanka	Zemkopības ministrija
8.	Andis Lazdiņš	Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava"
9.	Kristaps Klauss	Latvijas darba devēju konfederācija
10.	Aleksejs Nipers	Latvijas Lauksaimniecības universitāte
11.	Aiga Kraukle	Kartupeļu audzētāju un pārstrādātāju savienība
12.	Andris Liepa	Vides konsultatīvā padome
13.	Andrejs Briedis	Vides konsultatīvā padome
14.	Anete Garoza	Not Hot Environmental Solutions
15.	Armands Auziņš	Rīgas Tehniskā universitāte
16.	Diāna Saulīte	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
17.	Helēna Rimša	Ekonomikas ministrija
18.	Inese Stepiņa	Latvijas darba devēju konfederācija
19.	Iveta Grudovska	Zemnieku Saeima
20.	Arnita Šereiko	Lauku atbalsta dienests
21.	Jānis Hermanis	Latvijas Darba devēju konfederācija
22.	Jurģis Miezainis	LAFLORA pārstāvis
23.	Rūdolfs Pulkstenis	Latvijas Jauno zemnieku klubs
24.	Krista Plisko	Not Hot Environmental Solutions
25.	Māris Simanovičs	Not Hot Environmental Solutions
26.	Mārtiņš Trons	Zemnieku Saeima

27.	Mārtiņš Cimermanis	Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs
28.	Monta Siliņa	
29.	Normunds Strūve	Zemkopības ministrija
30.	Arvīds Ozols	Zemkopības ministrija
31.	Raimonds Bermanis	Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs
33.	Robins Jānis Lellis	Zemnieku Saeima
34.	Sanita Kalnača	Pārresoru koordinācijas centrs
35.	Sergejs Senkans	Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera
36.	Sniedze Sproģe	Latvijas Pašvaldību savienība
37.	Kristīne Ozoliņa	Pārresoru koordinācijas centrs
38.	Jānis Rozītis	Pasaules dabas fonds

Sanāksmi atklāj D.Arāja informējot, ka šī 4 darba grupa, kurā analizējam ZIZIMM regulu, kā jau arī iepriekšējās darba grupās minēju, ka aramzemes, pļavas un ganības būtu tēma, kura būtu jāapspiež kādā darba grupā. Šodien Zemkopības ministrija (turpmāk – ZM) ir noorganizējusi sanāksmi, kurā pārrunāsim jautājumus, kas skar aramzemi, pļavas un ganības. Šis ir ļoti svarīgs jautājums tieši Latvijai. Sanāksmes laikā tiks prezentētas trīs prezentācijas un sāksim ar Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" kolēģi, tad LLU kolēģi informēs par Zemes izmantošanas optimizācijas iespēju novērtējumu Latvijā klimata politikas kontekstā un trešā prezentācijā par aramzemi un ganībām no politikas veidošanas skatupunkta (iespējas, izaicinājumi) izstāstīs ZM kolēģe. Noslēgumā būs atvēlēts laiks diskusijām. Informācija par darba grupām ir pieejama <https://www.zm.gov.lv/lauksaimnieciba/statiskas-lapas/nozares-darba-grupas-padomes/zemes-sektora-t-sk-mezsaimnieciba-un-lauksaimniecibas-darba-grupa?nid=3059#jump>

Dod vārdu Andim Lazdiņam.

A.Lazdiņš prezentē par siltumnīcefekta gāzu emisiju uzskaiti aramzemē un ganībās.

Tērzētavā jautājums - Vai aprēķinos tiek ņemts vērā novāktā sausna no zālāja, ja saktiet, ka BDUZ nepiesaista oglekli? Atbildi skatīt pielikumā_ *Tērzētava*

I.Grudovska uzdod jautājumu – prezentācijas slaidā pamanīju terminu “papuve ziemāju sējumos” – kas ar šo domāts?

A.Lazdiņš – šeit domāts zaļmasas audzēšana pirms ziemājiem un iearšana pirms sēšanas.

I.Grudovska lūdz, lai precizē šo jēdzienu prezentācijā.

S.Kalnača uzdod jautājumu par slaidu – risinājamiem jautājumiem, kur tika norādīts, ka daži jautājumi tiek jau risināti pētījumos, bet par dažiem vēl nav skaidrības par to tālāku attīstību, vai ir iespējams precizēt prezentāciju, norādot, kuru jautājumi tiek skatīti jau pētījumos, bet kuri vēl tikai ir identificēti?

A.Lazdiņš informē, ka strādājam kopā ar pārējiem zinātniskajiem institūtiem un prezentācijā tiks veikts papildinājums.

J.Miezainis pateicās par prezentāciju un stāsta par kaimiņu valstu pieredzi, jo mēs paliekam ar lielām nenoteiktībām emisiju uzskaitēs, kādēļ mēs neizmantojam Somijas pieredzi? Kāpēc nepieņemam citu valstu zinātniskos pētījumus?

A.Lazdiņš informē par detalizāciju, ka mums no visām Baltijas valstīm ir vis detalizētākais ziņojums. Par citu valstu datu izmantošanu – mēs nevaram izmantot, mums vadlīnijās ir pateikts darbības princips. Izmantojam JASSO modeli meža zemēs, bet lauksaimniecības zemēs mēs nevaram izmantot, ir būtiskas kļūdas. Par Zviedrijas pieredzi A.Lazdiņš informē, ka ja būtu jāvērtē Zviedrijas inventarizācijas ziņojums, tad viņam būtu daudz jautājumu – ko viņi neuzskaita un kāpēc neuzskaita?

I.Grudovska jautā par organiskajām augsnēm – kas šobrīd klasificējas zem vārda “organiskās augsnes” lauksaimniecībā?

A.Lazdiņš atbild, ka, ZM un LU veiktajā pētījumā tiks nodefinēts, ka ja kūdras slāņu biezums ir vismaz 50cm, tās būs citās uzskaites sistēmās, bet SEG emisijas rēķina no tām platībām, kur kūdras slāņu biezums ir vismaz 10cm.

I. Grudovska precizē, vai pareizi saprot, ja augsne kurā organisko vielu saturs ir 46%, tā šobrīd ir organiskā augsne?

A.Lazdiņš atbild, ka jā, tā tas ir.

D.Arāja dod vārdu LLU vadošajam pētniekam Aleksejam Niperam.

A.Nipers prezentē par Zemes izmantošanas optimizācijas iespēju novērtējumu Latvijā klimata politikas kontekstā.

D.Arāja pateicās par prezentāciju un dod vārdu Sergejam Senkānam.

S.Sergejs uzdod divus jautājumus – 1. Cik ir objektīva informācija par ballēm?

2. Kā tika aprēķināts zaļbarības pieprasījums?

A.Nipers atbildot par ballēm, informē, ka bioloģiskie procesi nenotiek tik ātri līdz ar to arī pārmaiņas nenotiek ātri un zemes balles ir lielums kuru var mainīt, bet skatoties grafikus var redzēt, kurās platībās ir lielākas balles un kurās zemākas.

Par zaļās masas pieprasījumu – ir zināms standarts pēc pieprasījuma dažādām dzīvnieku grupām, atkarībā no ražošanas intensitātes, līdz ar to attiecībā uz vidējiem skaitļiem (tas nav konkrētas saimniecības līmenī) mēs to varam noteikt un kopīgajā skatījumā tas atspoguļojas.

M.Cimmermanis jautā, vai ir jau iespējams skatīt saimniecību līmenī?

A.Nipers atbild, ka tik tālu vēl nav, šobrīd ir valsts līmenī, bet skatāties arī šajā virzienā.

S.Kalnača vēlas precizēt par datu iegūvi – vai ir izmantoti LAD, VZD dati, vai datus ir iespējams aktualizēt?

A.Nipers atbild, ka šobrīd viena projekta ietvaros tiek aktualizēti dati.

I.Grudovska jautā par bioloģiskās daudzveidības novērtējumu, vai ir iespējams integrēt platības, kuras nav ražojošas (buferjoslas, ainavu elementi, veco māju vietas), jo šīm platībām ir bioloģiskās daudzveidības nodrošinājums?

A.Nipers atbild, ka bioloģiskās daudzveidības nodrošinājuma funkcijai ir visvairāk izaicinājumi, kā galvenos min kartēšana (atkarīgi no izejas datiem) un koeficientu izvērtēšana. Šobrīd tiek domāts par metodoloģijas papildināšanu.

D.Arāja dod vārdu ZM kolēģei Kristīnei Sirmajai, kura iepazīstinās par iespējām un izaicinājumiem aramzemē un ganībās no politikas veidošanas skatupunkta.

K.Sirmā piedāvā prezentāciju.

M.Cimermanis tērzētavā uzdod jautājumu, kas liecina, ka zālāju ha stabilizējas?

K.Sirmā informē, ka sniegsim rakstisku atbildi.

J.Miezainis uzdod jautājumu par dabas atjaunošanas plānu, vai tas ir atlikts.

D.Arāja atbild, ka šobrīd saistībā ar pēdējo triju nedēļu notikumi mainīja Eiropas Komisija (turpmāk EK) darbību, šis plāns ir atlikts, bet nav zināms uz cik ilgu laiku.

S.Kalnača vēlas precizēt, vai KLP plāns būs saskanīgs ar Eiropas Zaļo kursu? EK šobrīd novērtē LV iesniegto? Vai mums lauksaimniecības sektoram jāuzliek stingrākas prasības?

K.Sirmā atbild, ka vēl neesam redzējuši EK komentārus, bet katra dalībvalsts saņēma rekomendācijas, kuras dalībvalstis ņēma vērā, EK noteikti dos savu vērtējumu.

D.Arāja aicina pāriet uz diskusijām un komentāriem.

S. Kalnača. Abas darba grupas (gan lauksaimniecības, gan mežsaimniecības) vēlas CO₂ piesaisti caur lauksaimniecības sektoru, kā paredzēts risināt šo CO₂ piesaistes dilemmu uz lauksaimniecības zemju īpatsvaru?

K.Sirmā atbild, ka ZIZIMM sektors ir ļoti plašs un visos zemes sektoros ir liels izaicinājums, ir nepieciešams atrast līdzsvaru starp sektoriem. Arī apmežošanai ir nepieciešami lieli finansiālie līdzekļi.

S.Senkāns izsaka viedokli, ka abas darba grupas (gan lauksaimniecības, gan mežsaimniecības) dzīvo atsevišķi, iesaka grupas sasaistīt.

K.Klauss iesaka vienoties par valsts izaicinājumu – zemes apsaimniekotājiem ir jābūt kopīgiem mērķiem, jābeidz nodalīt lauksaimniecība no mežsaimniecības.

M.Simonovičs min, ka apmežošana nevarētu būt valsts apmaksāts pasākums, tam ir jābūt savādākam. Emisiju ražotājiem būtu jāmaksā CO₂ nodoklis.

D.Arāja informē, ka M.Simanoviča stāstītais ir šobrīd tā saucamais Carbon farming – oglekļa piesaistošā lauksaimniecība – šeit notiek intensīvs darbs, vairāki dokumenti, dažādu valstu skatījumi, tiek izstrādāti kopēji kritēriji.

K.Sirmā komentē, ka mēs šobrīd radām bāzi (A.Nipera prezentācija), lai varam uzsākt oglekļa sertifikācijas sistēmu.

I.Grudovska informē par to, ka jāpievērš liela uzmanība organisko augšņu atpazīšanai, kā arī apmežošanai ir nepieciešama metodika. Stāsta par savu pieredzi saimniecībā par oglekļa piesaisti – tā ir iepriecinoša, bet kā tas ies kopā ar Eiropas Zaļo kursu?

D.Arāja pateicās par diskusiju, tiks apkopoti tērzētavu jautājumi un atbildēsīm uz tiem. Paldies kolēģiem par prezentācijām, diskusijām un komentāriem. Ģeopolitiskā situācija šobrīd neatvieglo mūsu darbu, uzliek vēl papildus dažādus jautājumus, bet šodienas mērķis bija izdiskutēt par šā brīža situāciju, risinājumiem. Jādomā par SEG emisiju efektīvu samazināšanu, bet neapdraudot citus mērķus. Klimatu mērķa augšgalā ir pārtikas pašnodrošinājums un enerģijas neatkarība.

Kopsavilkumā par šīsdienas sanāksmi

- attiecībā uz aramzemē ir jau paredzēti apsaimniekošanas aizsardzības pasākumi, jādomā par turpmāku saimniekošanas prakšu uzlabošanu;
- LV problēmjautājums ir lielai organisko augšņu īpatsvars arī EK pievērš lielu uzmanību organiskajām augsnēm;
- jāturpina analizēt SILAVA ir izstrādāto scenāriju, arī EK iniciatīvu piem. Oglekli piesaistošā lauksaimniecības iespējamo devumu mērķa sasniegšanā;
- jāizvērtē neapsaimniekoto platību efektīvāku izmantošanu
- funkcionālu zemes izmantošanas datu modeļa aktualizēšana.

Par tālāko rīcību – apkoposim šodienas diskusiju, tiks nosūtīts protokols saskaņošanai. Informēsīm rakstiski par nākamajām sanāksmēm.

D.Arāja noslēdzot sanāksmi pateicās dalībniekiem par diskusiju.

Darba grupas priekšsēdētāja

D.Arāja

Protokolēja

D.Guste